

Datum: 9 september 2025

Aan: Het presidium (22 september 2025)

Van: Werkgroep Evaluatie helderberaad 2025

Onderwerp: Pilot raadscafés in 2025.

Geadviseerd besluit:

- 1. in november en december 2025, bij wijze van een pilot, raadscafés te organiseren naar het model van Hollands Kroon;**
- 2. de griffier opdracht geven dit te organiseren;**
- 3. de rol van gastvrouw / gastheer door bij de werkgroep betrokken raadsleden te laten vervullen;**
- 4. de pilot in het eerste kwartaal van 2026 te evalueren en een besluit te nemen over voortzetting van de raadscafés in 2026.**

Inleiding.

Op 17 maart 2025 heeft uw presidium een werkgroep ingesteld en opgedragen suggesties en aanbevelingen te doen met betrekking tot de werkwijze van de raad. Daarbij is aangegeven dat het opzetten van een raadscafé in onze gemeente bij de rapportage dient te worden betrokken.

Achterliggende gedachte hierbij is dat het in ons huidige vergaderstelsel voor burgers mogelijk is in te spreken bij commissie- en raadsvergaderingen als het gaat over onderwerpen die op de agenda staan. Van dit recht wordt echter weinig gebruik gemaakt, zeker bij raadsvergaderingen. Afgevraagd kan worden of insprekers het gevoel hebben dat er iets wordt gedaan met hun inspraakreactie, omdat niet zelden blijkt dat de fracties al een standpunt bepaald hebben.

De vraag is of een raadscafé kan voorzien in een behoefte in onze gemeente. Om een goed beeld te kunnen vormen, heeft de werkgroep in mei 2025 deelgenomen aan een raadscafé van Hollands Kroon in Kolhorn.

Raadscafés Hollands Kroon.

De gemeente Hollands Kroon organiseert vanaf de start van deze bestuursperiode raadscafés.

Dit instrument is ontstaan door de kritieken op het inspreken bij vergaderingen: hoogdrempelig (stadhuis, raadsleden, uitzending, etc.), er vindt geen gesprek plaats, er wordt diezelfde avond al over vergaderd en meningen zijn al grotendeels bepaald.

Er was behoefte aan een andere vorm: informeel en laagdrempelig, op een moment dat de inbreng nog meegewogen kan worden. Raadsleden wilden vooral het gesprek; een betere invulling van de volksvertegenwoordigende rol van de raad.

Kenmerken van het raadscafé Hollands Kroon:

- één keer per maand – een week voor de raadsvergadering – wordt een raadscafé op locatie georganiseerd;
- inwoners, bedrijven en instanties kunnen allerlei onderwerpen aanmelden;
- de raadscafés gaan door als er voldoende onderwerpen (minstens drie) zijn aangemeld;
- aanvang 19.30 uur (inloop 19.00 uur);
- één van de raadsfracties (bij toerbeurt) is gastvrouw/heer; zij ontvangen de gasten, openen de bijeenkomst, houden een korte inleiding en sluiten de bijeenkomst af;
- er wordt gewerkt met tijdsloten per ronde (30-45 minuten); raads- en commissieleden rouleren langs de tafels;
- het onderwerp wordt door de initiatiefnemers toegelicht gedurende 10 tot 15 minuten, waarna er gelegenheid is voor de raads- en commissieleden tot het stellen van vragen;
- er worden geen politieke meningen/standpunten gevraagd en gegeven;

- fracties verdelen zich over de tafels;
- griffie organiseert; catering wordt verzorgd door vrijwilligers op locatie of de bodes;
- vervolgacties vanuit de raad worden afgestemd in het presidium en daarna teruggekoppeld naar de initiatiefnemers.

Inwoners, bedrijven en instanties kunnen onderwerpen aanmelden om in gesprek te gaan met raadsleden. Dat kunnen onderwerpen zijn die op de politieke agenda staan maar dat is geen vereiste. Het kunnen ook plannen, ideeën of situaties zijn waarvoor aandacht gevraagd wordt.

Het gesprek kan niet gevoerd worden:

- a. over een besluit van het gemeentebestuur waartegen bezwaar of beroep op de rechter openstaat of heeft opengestaan;
- b. over benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen;
- c. als een klacht in de zin van artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht kan of kon worden ingediend;

Het raadscafé wordt als instrument goed beoordeeld in Hollands Kroon en zo hebben wij dat ook ervaren in Kolhorn. Het is laagdrempelig en er vindt interactie plaats.

Het valt en staat wel met

1. de behoefte vanuit de inwoners, bedrijven en instanties om onderwerpen en ideeën, plannen, etc. met raadsleden te delen;
2. de deelname van raadsleden aan deze bijeenkomsten.

Doelstelling raadscafé.

Het is vooral de bedoeling dat inwoners, bedrijven en instanties de gelegenheid hebben om aandacht van de raadsfracties te vragen voor bepaalde plannen, ideeën, situaties en het gesprek hierover aan te gaan. De initiatiefnemers lichten het onderwerp toe, bijvoorbeeld aan de hand van schetsen, foto's, tekeningen, video's of anderszins. Vervolgens is het aan de fracties verduidelijkende vragen te stellen aan de initiatiefnemers. Het is niet de bedoeling dat er politieke meningen worden gevraagd en gegeven. Na afstemming in het presidium worden de deelnemers door de griffie(r) geïnformeerd over de actie(s) die van de raad verwacht mag worden.

Onderwerpen.

Onderwerpen waarbij het gemeentebestuur een bevoegdheid heeft, kunnen worden aangemeld voor het raadscafé. Dat is dus breder dan het huidige insprekrecht bij vergaderingen omdat het niet alleen hoeft te gaan over geagendeerde onderwerpen. In Hollands Kroon gaat het raadscafé door als er drie onderwerpen zijn aangemeld; vijf onderwerpen wordt als maximum aangehouden. Dit lijkt ons voor onze gemeente ook goed werkbaar.

Pilot Den Helder

Het is de bedoeling dat inwoners, bedrijven en instanties in gesprek gaan met raadsfracties en raadsleden een betere invulling kunnen geven aan hun volksvertegenwoordigende rol. Voor het welslagen is brede deelname van raadsleden aan deze bijeenkomsten een vereiste.

Wij zijn van mening dat het de moeite waard is om te bezien of een raadscafé in onze gemeente in een behoefte voorziet. Daarom stellen wij u voor – vooruitlopend op de behandeling van onze rapportage over de evaluatie van de werkwijze van de raad – nog dit jaar, bij wijze van pilot, te starten met een aantal raadscafés naar het model van Hollands Kroon. Wij denken dan aan een avond in november en in december 2025. Concreet stellen we de volgende data voor:

- dinsdag 18 november 2025 in MFC Nieuw Den Helder
- donderdag 11 december 2025 in MFC Julianadorp

Organisatie.

De griffier kan worden opgedragen dit te organiseren, waarbij tijdige communicatie een aandachtspunt is. Verder dient bekeken te worden welke locaties voor een raadscafé in aanmerking komen als de pilot wordt voortgezet. Daarbij denken we in eerste instantie aan de MFC's en buurthuizen.

Communicatie

Het voorstel is direct na besluitvorming in het presidium te starten met communicatie, waarbij aandacht wordt gegeven aan:

- hoe het werkt;
- de doelstelling van de bijeenkomsten;
- onderwerpen die wel en niet kunnen worden aangemeld;

- sluitingsdatum aanmeldingen;
- wijze van aanmelden (format);
- wat mogen de initiatiefnemers verwachten?
- terugkoppeling achteraf.

De werkgroep Evaluatie helderberaad 2025,
H. Weerstand-Slot
M. Boessenkool
M. Pastoor.

Bijlage: Opzet raadscafé Hollands Kroon.